

Lakialoite LA 4/2016 vp

Eeva-Johanna Eloranta sd ym.

Lakialoite laiksi alkoholilain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Pienpanimot tuottavat alle 3 prosenttia kaikesta oluttuotannosta Suomessa. Pienpanimoidemme koko vaihtelee yhden henkilön työllistävistä mikroyrityksistä kymmeniä työntekijöitä työllistäviin pienyrityksiin. Suomessa toimii tällä hetkellä yli 60 pienpanimoa. Niistä noin 60 prosenttia tuottaa vuodessa alle 200 000 litraa olutta. Pienpanimot ovat tärkeä osa alueidensa paikallista pienyrittäjyyttä, ja niillä on usein tärkeä merkitys alueille myös matkailullisesti.

Oluen suoramyynti pienpanimoista on ollut pitkään esillä julkisuudessa. Tällä hetkellä alle 4,7 % alkoholia sisältävien juomien suoramyynti pienpanimoista on mahdollista ainoastaan perustamalla panimon yhteyteen elintarvikekioski, joka täyttää aluehallintoviraston kaikki elintarvikekioskille asetetut vaatimukset. Kioskissa pitää olla valikoimissa määrätty määrä elintarvikkeita, katavasti eri tuoteryhmistä. Alkoholien myynti ei myöskään saa olla kioskissa määräävässä asemassa kokonaisymyynnistä. Tällä hetkellä kioskiluvalla omia juomiaan myyvien pienpanimoiden alkoholimyynti on helposti yli puolet kokonaisymyynnistä, sillä yhdenkään pienpanimon varsinaiseen strategiaan ei kuulu elintarvikkeiden myynti. Asiasta on tullut pienpanimoille myös huomautuksia aluehallintavirastolta. Järjestely on hankala sekä teennäinen ja aiheuttaa kiusauksia säädösten kiertoon. Lupamenettely on hankala myös siinä mielessä, että kaikille alueille ei enää lupia myönnetä, sillä aluehallintovirasto katsoo, että joillakin alueilla on jo riittävästi elintarvikekioskeja. Näin ollen pienpanimo ei aina lupaa kioskille edes saa.

Toinen vaihtoehto pienpanimoille on oluen myyminen jonkun paikallisen kaupan kautta. Tässä mallissa asiakas hakee juomansa panimolta tai ne toimitetaan hänelle suoraan. Panimo tekee kaksi laskua. Toisessa se laskuttaa asiakasta paikallisen kauppiaan nimissä niin, että rahat kulkeutuvat kauppiaan tilille, ja toisessa se laskuttaa kauppiasta pienemmällä summalla. Tämä on viranomaisten ehdotus toimintamalliksi, kun olemassa oleva laki ei suoramyyntiä salli. Menettely on kuitenkin hankala ja teennäinen eikä mahdollista tuotteiden suoramyyntiä panimovierailijoille.

Viime hallituskaudella asiasta käytiin laajaa keskustelua ja eduskunnassakin suoramyynnillä oli suurta kannatusta yli puoluerajojen. Myös viranomaisten kanta oli sen suuntainen, että lakia voitaisiin muuttaa siten, että pienpanimoille voitaisiin sallia mietojen enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien myyminen suoraan panimoilta, ilman velvollisuutta elintarvikekioskin perustamiseen tai juomien toimittamiseen lähikaupan kautta. Vähittäiskaupan edunajaja Päivittäistavarayhdistys PTY puolsi myynnin sallimista pienpanimoille. Suoramyynnin ulottaminen yli 4,7 %:n alkoholijuomiin ei sen sijaan liene viranomaisten mielestä perustel-

Lakialoite LA 4/2016 vp

tua, koska näin ollen heidän mukaansa pitäisi oikeus sallia myös muille eurooppalaisille yli 4,7 %:n oluille. Toimenpiteellä syrjittäisiin muista jäsenvaltioista peräisin olevia tuottajia, jotka pääsevät Suomen markkinoille vain Alkon kautta, ja samalla ratkaisu olisi ilmeisesti ristiriidassa Alkon monopolin kanssa.

Mietojen enintään 4,7 %:n alkoholijuomien suoramyynnin salliminen pienpanimoille olisi helpotus, joka ei aiheuttaisi sosiaalisia tai terveydellisiä ongelmia, joka pienentäisi byrokratiaa, suuntaisi pieneltä osaltaan kulutusta kalliimpiin ja erikoisempiin suomalaisiin oluisiin ja tukisi sekä vahvistaisi paikallista suomalaista pienyritystoimintaa. Tämä olisi tärkeä lisä ja helpotus pienimmille panimoille, jotka näin ollen voisivat myydä vierailijoille omaa oluttaan suoraan panimolta. Tämä olisi myös pieni piristys alueelliselle matkailulle. Ulosmyynti suoraan panimolta esimerkiksi erilaisten vierailijaryhmien tekemien tutustumiskäyntien yhteydessä korostaisi ja vahvistaisi paikallisuutta ja helpottaisi yrittäjyyttä. Enintään 4,7 %:n mietojen alkoholijuomien suoramyynnin salliminen pienpanimoille olisi järkevä helpotus, jolla ei olisi negatiivisia kansanterveys- tai kilpailuvaikutuksia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

alkoholilain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 14 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 764/2002, seuraavasti:

14 §

Vähittäismyyntilupa

Käymisteitse valmistetun enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman vähittäismyyntiä saa alkoholiyhtiön lisäksi harjoittaa se, jolle lupaviranomainen on myöntänyt tätä koskevan vähittäismyyntiluvan sekä lupaviranomaisen luvalla alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu yritys itse valmistamiensa tuotteiden osalta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Lakialoite LA 4/2016 vp

Helsingissä 16.2.2016

Eeva-Johanna Eloranta sd
Mikaela Nylander r
Johanna Karimäki vihr
Jukka Gustafsson sd
Jani Toivola vihr
Hanna Sarkkinen vas
Antero Vartia vihr
Jari Myllykoski vas
Timo Harakka sd